

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

זכות השתיקה בבית המשפט - אופיה ומהותה

אחת מהזכויות הבסיסיות העומדות לצד כל חשוד או נאשם בפלילים הינה לשמור על זכות השתיקה הן בחקירה והן בבית המשפט. עו"ד אסף דוק מסביר אודות המשמעות המשפטית של שמירה על זכות השתיקה בבית המשפט לצד השלכותיה.

מרגע שאדם חשוד מזומן על ידי רשות מוסמכת כלשהי, כגון המשטרה - לחקירה, עומדת לזכותו זכות יסוד בסיסית והיא - זכות השתיקה. אותה זכות תקפה גם לבתי המשפט. מהותה של זכות היא למנוע מצב של הפללה עצמית, בכך שהחשוד לא יאמר דבר העלול לשמש כנגדו במהלך ההליך הפלילי. לכן, כאשר משטרת ישראל מעוניינת לחקור חשוד, עליה לידע אותו תחילה שאין בחובתו לומר דבר. זכות השתיקה תקפה גם בכותלי בית המשפט לאחר שהוגש נגד אדם כתב אישום.

יסודותיה ומקורותיה של זכות השתיקה

בסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית משנת 1927 נקבע כי על כל אדם הנחקר חלה החובה להשיב בצורה אמיתית ונכונה לכל שאלה שתוצג בפניו במהלך חקירה על ידי משטרה או קצין מורשה אחר, מלבד משאלות עליהן שהתשובה עלולה להעמידו תחת סכנת האשמה פלילית. על פי סעיף זה, אין זאת חובתו של הנחקר לענות על שאלות שעלולות להפלילו. כמו כן, לפי סעיף 47 לפקודת הראיות, נקבע כי אין זאת חובתו של אדם למסור ראייה אשר מסירתה יש בה בכדי להודות בעבירה שהוא מואשם, או עשוי להיות מואשם בה.

מהאמור לעיל ניתן לחשוב כי לכאורה נראה שהדבר האופטימלי לחשוד או נאשם הוא לשמור על זכות השתיקה. אמנם הדברים הם לא כל כך פשוטים. בהמשך נראה שקיימות השלכות לא קטנות לשמירה על זכות השתיקה, בחקירות ובבתי המשפט, ולכן יש לדעת לעשות שימוש חכם ומשוכל בזכות זו.

מהן ההשלכות האפשריות בשמירה על זכות השתיקה בבית המשפט?

זכות השתיקה באה למנוע את הדילמה בה החשוד או הנאשם מתלבט האם להודות באשמה ולהפיל עצמו בפח, לשקר, או לחלופין לסרב להעיד ובכך להסתכן בעבירה על פקודת ביזיון בית המשפט. על אף היותה של זכות השתיקה זכות יסוד העומדת לרשות החשוד או הנאשם בחקירה ובבית המשפט, זכות זו אינה מוחלטת. לדוגמה, לפי סעיף 47 בפקודת הראיות, באפשרות התביעה להגיש עתירה לקבלת צו ללקיחת מסמכים. על החשוד יהיה לציית לצו, אלא אם כן הצליח לשכנע את בית המשפט שחל על המסמכים חיסיון, בכדי למנוע מצב של הודאה בעובדה שיש בה כדי להעמידו לדין.

באילו מקרים רצוי לשתוק בבית המשפט ומתי לא?

בכל הנוגע לשמירה על זכות השתיקה בבית המשפט, יש לזכור שהחוק עצמו רואה במימוש הזכות כבעייתית במצבים מסוימים, וככזאת שיש בה כדי לפגוע בגרסתו של הנאשם.

כך, על פי חוק סדר הדין הפלילי משנת 1982-תשמ"ב, זכותו של הנאשם לא להעיד או לשתוק בבית המשפט, אך זכות זו אינה מוחלטת, אלא מלווה בסנקציה לא פשוטה המגולמת בסעיף 152 לחוק כאמור, לפיו הימנעות של נאשם להשיב לאישום שהופנה כנגדו או לשאלות שהופנו אליו בבית המשפט, יש בה בכדי לחזק את המשקל של ראיות התביעה. כך גם על פי סעיף 162 - זכותו של הנאשם לשתוק ולהימנע מלהעיד אך זאת עלולה להוות חיזוק למשקל ראיות התביעה.

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

האם כדאי לי לשמור על זכות השתיקה?

ההחלטה לשמור על זכות השתיקה בבית משפט הינה החלטה כבדת משקל ואמורה להיות חלק מאסטרטגיה משפטית כוללת. השתיקה הן בבית המשפט והן בחדר החקירות טומנת בחובה השלכות משמעותיות ואין להשתמש בזכות זו ללא ייעוץ מקדים עם עורך דין פלילי מקצועי. לכן, במידה ואתה חשוד או נאשם במעשה פלילי, עליך להיוועץ תחילה עם עורך דין פלילי מטעמך אשר ידע לחשב את החסרונות והיתרונות בדבר השימוש בזכות השתיקה הן בחדר החקירות והן בבית המשפט. יש בייעוץ שכזה להציל אותך מצעדים פזיזים העלולים לחרוץ את גורלך המשפטי, ולאפשר לך להיאבק בחשדות או ההאשמות המופנות כלפך, בצורה המיטבית.

היועצות בעו"ד פלילי מנוסה הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות מיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

במידה וזומנת לחקירה במשטרה או שהנך עומד בפני משפט פלילי, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.